

รำอาวฤกษ์ของตัวพระในละครใน เรื่อง อิเหนา

นางสาวรุ่งนภา ฉิมพณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-635-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑ ๐ ๒๓๓ ๒๕๔๒

118218374

MALE WEAPON DANCE IN LAKON NAI "INAO"

Miss Rungnapha Chimphut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Dance

Department of Dance

Graduate School

Chulalongkorn University

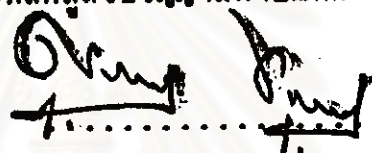
Academic Year 1997

ISBN 974-637-635-5

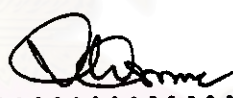
หัวข้อวิทยานิพนธ์   ราชอาณาจักรของตัวพระในละครใน เรื่อง อิเหนา
โดย   นางสาวรุ่งนภา ฉิมพูน
ภาควิชา   นาฏยศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์

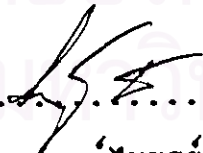
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

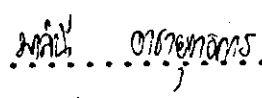

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์จรรยา นงแสงวิเชียร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ไพฑูรย์ เข้มแข็ง)

..... กรรมการ
(อาจารย์มาลินี อาษาอุทกการ)

รุ่งนภา ฉิมพูน : ไร่อาวุธของตัวพระในละครใน เรื่อง อิเหนา (MALE WEAPON DANCE IN LAKON NAI "INAO") อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์; 527 หน้า. ISBN 974-637-635-5.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาท่ารำและกระบวนไร่อาวุธของตัวพระในละครใน เรื่อง อิเหนา โดยเลือกศึกษา การไร่อาวุธ 4 ชนิด ได้แก่ กริช กระบี่ หอกซัดและทวน ของตัวเอกในบทละครใน เรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 เฉพาะฉบับที่ถ่ายทอมาจากท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์ธานี การวิจัยนี้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสังเกตการแสดงสด วิดีทัศน์และภาพถ่าย ตลอดจนการฝึกหัดด้วยตนเองจากอาจารย์ทางนาฏศิลป์ไทย

ผลการวิจัยไร่อาวุธของตัวพระในละครใน เรื่อง อิเหนา พบว่ามีตัวเอกที่ไร่อาวุธจำนวน 12 ตัว ได้แก่ อิเหนา บุศตีหนา ประสันตา กระหมังกุหนิง ตั้งคามระตะา วิหาสะค่า สุหรานางง อุฆากรรมรฆ จะมาหระา ละปาหัดัน และมะงาคา มีการไร่อาวุธทั้งหมด 10 ชุด แต่ได้นำมาศึกษาเฉพาะชุดที่มีกระบวนไร่คะน และมีวิตดุประสงค์ของการไร่ไม่ซ้ำกัน จำนวน 6 ชุด ตามลำดับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง ได้แก่ ประสันคารไร่กริช การไร่อาวุธในศึกกระหมังกุหนิง อิเหนาตัดคอกไม้ อิเหนาฉายกริช สุหรานางงไร่กริช และปันหะอิตรวงพล อาวุธที่ตัวเอกใช้ไร่ พบว่ามี 5 ชนิด ได้แก่ กริช กระบี่ หอกซัด ทวน และกันห้อยัน แต่อาวุธที่มีกระบวนการไร่คะนมี 4 ชนิด ยกเว้นกันห้อยัน การไร่อาวุธแบ่งตามชีวิตดุประสงค์ได้เป็น 6 ประการ คือ 1. ไร่เยาะเย้ย 2. ตัดคอกไม้ 3. ฉายอาวุธเพื่อเรียกร้องความสนใจ 4. ไร่วางสรรวง 5. ไร่ครววงพล 6. ไร่เพื่อรบ

ท่าไร่กริชมี 2 แบบ คือ แบบมณฑาตุกับแบบชวา ไร่เพื่อรบบมี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ดูชั้นเชิงกัน ขั้นตอน ที่ 2 ประทะแบบมิติตา และขั้นตอนที่ 3 ประทะรุนแรง จบด้วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตหรือแยกจากกัน

การไร่อาวุธของตัวพระในละครใน เรื่อง อิเหนา มีความสัมพันธ์กับการต่อสู้ป้องกันตัวของไทย การไร่อาวุธ จัดเป็นศิลปะชั้นสูง งดงาม มีคุณค่า หากได้ยากยิ่งในปัจจุบันเพราะมีการแสดงน้อย จึงควรอนุรักษ์และเผยแพร่เพื่อมิให้ สูญสลายไปจากวงการนาฏศิลป์ไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นาฏศิลป์.....
สาขาวิชา.....นาฏศิลป์ไทย.....
ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C880039 ; MAJOR THAI DANCE

KEY WORD: MALE WEAPON DANCE IN LAKON NAI " INAO"

RUNGNAPHA CHIMPHUT : MALE WEAPON DANCE IN LAKON NAI " INAO"

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. SURAPONE VIRULRAK, PH.D. 527 pp.

ISBN 974-637-635-5

This thesis aims at studying male weapon dance gestures and patterns of the principle characters in Lakon Nai "Inao" of King Rama II choreographed by Than Puying Paew Sanitwongse Seni. This research is based upon the information gleaned from documents, interviewing with experts, observing stage performances, video documentaries and photographs; And also from researcher's practice with dance teachers.

The research found 12 principle characters performed important weapon dances. They are: Inao, Budsina, Prasanta, Kramangkuning, Sangkamarata, Viyasakam, Suranakong, Unakan, Jamara, Kaplan, and Ma-ngada. Six out of ten dances based upon their objectives and outstanding features were chosen to be studied. Their special names for the dance are Prasanta Ram Krit, Suek Kramang Kuning, Inao Tat Dok Mai, Inao Chai Krit, Suranakong Ram Krit, and Panyi Truat Pon.

Five types of weapon were found : kris, sword, javelin lance, and kanyan. Only first four types were selected for studying. Six objectives for the dances were found : satiring, cutting the flower, showing the weapon to attract attention, worshipping, troop reviewing, and fighting.

Kris dance were of two types: Malay and Javanese styles. Fighting dances could be divided into three parts: 1. reviewing the enemy potentials, 2. stylised combat, and 3. fast and fierceful combat that ended with death or seperation.

Weapon dances of principle characters in Lakon Nai "Inao" is closely related to the Thai martial arts. Weapon dances are considered as refined, aesthetical, and valueless. They are rarely seen today because they are scarcely performed. Therefore, they should be preserved and disseminated in order that they will not disappear from the Thai dance repertoire.

ภาควิชา นาฏศิลป์.....

สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย.....

ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..... Runn

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Surapone Virulrak

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด รวมถึงอาจารย์จรรยา ณ สงขลา อาจารย์ไพฑูริย์ เข้มแข็ง และอาจารย์มาลินี อาชายุทธการ ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

เนื่องจากทุนจากวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี อีกทั้งได้รับทุนการศึกษาจากกองทุน 400 ปีของมหาวิทยาลัยอเนศวร จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ นายพิสนธ์ วัฒนพันธ์ และนายสมพงษ์ พันธุ์เมฆา ที่กรุณาอัดสำเนาวีดิทัศน์การแสดงละครในเรื่อง อิเหนา ตอนศึกกระหมังกุหนิง อีกทั้งคุณอาจารย์ทางนาถศิลป์ ที่กรุณาให้ข้อมูลสำคัญ โดยเฉพาะ นางสุวรรณี ชลานุเคราะห์ ชมวีดิทัศน์การแสดงละครใน ตอนศึกกระหมังกุหนิง และเป็นผู้จัดทำรำชณะบันทึภาพนิ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องของทำรำ นางอิงอร ศรีสัตบุษย์ นางสาวนงลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา และนางพิชรา บัวทอง ที่กรุณาทำเป็นแบบเพื่อบันทึภาพ และรำเพื่อบันทึกวีดิทัศน์ โดยมีได้หวังสิ่งตอบแทน ผู้วิจัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขออุทิศความดีนี้ ให้แก่ พระคุณของท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี พระคุณของบิดาที่ล่วงลับไปแล้ว พระคุณของมารดา และครู อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ตลอดจนเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 เนื้อเรื่องอิเหนาและเหตุการณ์ร่ำอาวูชของตัวพระ.....	9
2.1 เนื้อเรื่องอิเหนาพระราชินีพจน์ในรัชกาลที่ 2.....	9
2.2 ตัวละครเอกทั้ง 12 ตัว.....	13
2.3 เหตุการณ์ร่ำอาวูชของตัวพระในเรื่องอิเหนา พระราชินีพจน์ ในรัชกาลที่ 2 และวัตถุประสงค์ของการใช้อาวูช.....	22
2.4 เหตุการณ์ร่ำอาวูชของตัวพระในบทละครเรื่องอิเหนาของ กรมศิลปากร และวัตถุประสงค์ของการใช้อาวูช.....	34
บทที่ 3 ร่ำเดี๋ยว : รูปแบบและกระบวนการร่ำอาวูช.....	44
3.1 ประสันตาร่ำกรีช.....	44
3.2 อิเหนาตัดดอกไม้.....	59
3.3 อิเหนาฉายกรีช.....	75
3.4 สุหรานากงร่ำกรีช.....	82
3.5 ปิ่นหยีตรวจพล.....	125
บทที่ 4 ร่ำคู่หรือร่ำเพ็ชร : รูปแบบและกระบวนการร่ำ.....	191
ศึกกระหมังกุหนิง.....	191
- บทละคร.....	192

- เพลงที่ใช้ประกอบการรำ.....	202
- วิธีแสดง.....	203
- กระบวนรำ.....	210
บทที่ 5 อาวูชจริงและอาวูชในละคร.....	383
5.1 กริช	
- ประวัติและลักษณะของกริชจริง.....	383
- ลักษณะกริชที่ใช้รำในละครใน เรื่อง อีเหินา.....	398
- วิธีถือกริชเพื่อรำ.....	403
5.2 กระบี่	
- ประวัติและลักษณะของกระบี่จริง.....	415
- ลักษณะกระบี่ที่ใช้รำของตัวละครพระในละครใน เรื่อง อีเหินา.....	421
- วิธีถือกระบี่เพื่อรำ.....	426
5.3 หอกขัด	
- ประวัติและลักษณะของหอกขัดจริง.....	445
- ลักษณะหอกขัดที่ใช้รำของตัวพระในละครใน เรื่อง อีเหินา.....	
- วิธีถือหอกขัดเพื่อรำ.....	450
5.4 ทวน	
- ประวัติและลักษณะของทวนจริง.....	461
- ลักษณะทวนที่ใช้รำของตัวพระในละครใน เรื่อง อีเหินา..	468
- วิธีถือเพื่อรำ.....	471
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอนแนะ.....	481
รายการอ้างอิง.....	490
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ประวัติและผลงานท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี....	494
ภาคผนวก ข. กระบวนรำกริชคู่หรือกริชมลายู.....	498

ภาคผนวก ค. ภาพเครื่องแต่งกายและภาพเหตุการณ์รำอาวุธใน
ละครในเรื่อง อีเหนา..... 514

ประวัติผู้เขียน..... 527

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางแสดงจำนวนการใช้อาวุธของตัวเอก ในแต่ละครเรื่อง อิเหนา รัชกาลที่ 2 กับของกรมศิลปากร.....	37
ตารางแสดงภาพสัญลักษณ์ที่ใช้แทนท่ารำ.....	49
ตารางแสดงกระบวนรำกริช เหตุการณ์ประสังตารำกริชเขายะเย็กกองทัพ ระตูปศุสีหนาม.....	52
ตารางแสดงกระบวนรำ ชูด อิเหนาตัดดอกไม้.....	62
ตารางแสดงกระบวนรำ ชูด อิเหนาฉายกริช.....	77
ตารางแสดงกระบวนรำ ชูด สุหรานากงรำกริช.....	85
ตารางแสดงกระบวนรำ ชูด ปันหยีตรวจพล.....	129
ตารางแสดงกระบวนรำทวน ในเหตุการณ์ศึกกระหมังกุหนิง.....	211
ตารางแสดงกระบวนรำหอกชูด ในเหตุการณ์ศึกกระหมังกุหนิง.....	256
ตารางแสดงกระบวนรำกระบี่ ในเหตุการณ์ศึกกระหมังกุหนิง.....	280
ตารางแสดงกระบวนรำกริช ในเหตุการณ์ศึกกระหมังกุหนิง.....	306
ภาคผนวก	
ตารางแสดงกระบวนรำกริชคู่.....	498

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ทำชั๊กกริชทั้งฝัก..... 148
ภาพที่ 2	ทำชั๊กกริชและเห็บกริชเปล่า..... 149
ภาพที่ 3	ทำคล้องผ้าเช็ดหน้า..... 150
ภาพที่ 4	ทำวางกริชและหีบกริชทั้งฝัก..... 151
ภาพที่ 5	ทำไหว้..... 152
ภาพที่ 6	ทำจีบหงาย-วงล่าง..... 153
ภาพที่ 7	ทำสอดสร้อยมาลาแปลง นั่งกระดกเท้า..... 154
ภาพที่ 8	ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ยืนก้าวข้าง..... 155
ภาพที่ 9	ทำเห็บกริชทั้งฝัก..... 156
ภาพที่ 10	ทำบัวชูฝัก..... 157
ภาพที่ 11	ทำชะนีร้อยไม้..... 158
ภาพที่ 12	ทำแทง (กริชทั้งฝัก)..... 159
ภาพที่ 13	ทำแทง (กริชเปล่า)..... 160
ภาพที่ 14	ทำกลางอัมพร..... 161
ภาพที่ 15	ทำจีบคว่าขึ้นทำพิศมัย เรียงหมอน..... 162
ภาพที่ 16	ทำพิศมัย เรียงหมอน..... 162
ภาพที่ 17	ทำสะบัดจีบมือคู่ตั้งวง..... 163
ภาพที่ 18	ทำจีบมือสั้น..... 164
ภาพที่ 19	ทำวงกลาง-วงล่าง..... 165
ภาพที่ 20	ทำสอดจีบมือสั้น..... 166
ภาพที่ 21	ทำไ้ด..... 167
ภาพที่ 22	ทำจีบคว่าขึ้นทำพรหมสี่หน้า..... 168
ภาพที่ 23	ทำพรหมสี่หน้า..... 168
ภาพที่ 24	ทำวงล่าง (มือคู่)..... 169
ภาพที่ 25-26	ทำจีบสะบัดตั้งวง..... 170

ภาพที่ 27	ทำโขน-รับผ้าเช็ดหน้า.....	171
ภาพที่ 28	ทำพัก.....	172
ภาพที่ 29	ทำจับปรกข้าง-ตั้งวงบน.....	173
ภาพที่ 30	ทำฉายกรีช.....	174
ภาพที่ 31	ทำจับยาว.....	175
ภาพที่ 32	ทำวงบน-วงกลาง.....	176
ภาพที่ 33	ทำเท้าฉาก.....	177
ภาพที่ 34	ทำเดิน.....	178
ภาพที่ 35	ทำหมุนมาน.....	179
ภาพที่ 36	ทำเจ็ดฉิ่ง.....	180
ภาพที่ 37	ทำวงล่าง-จับส่งหลัง.....	181
ภาพที่ 38	ทำชุกกรีช-จับส่งหลัง.....	182
ภาพที่ 39	ทำบัวชูฝัก-จับส่งหลัง.....	182
ภาพที่ 40	ทำม้วนจับ.....	183
ภาพที่ 41	ทำฉะกรีช.....	184
ภาพที่ 42	ทำนาคาม้วนหาง.....	185
ภาพที่ 43	ทำสอดสูงด้านหน้า-จับส่งหลัง.....	186
ภาพที่ 44	ทำวงบน-วงล่าง.....	341
ภาพที่ 45	ทำวงบน-ปลายทวนตัดฟัน (ทำตลบ).....	341
ภาพที่ 46	ทำกรายทวน (มือเดียว).....	342
ภาพที่ 47	ทำกรายทวน (สองมือ).....	342
ภาพที่ 48	ทำขี้ม้า (ถือทวน).....	343
ภาพที่ 49	ทำฉายทวน.....	343
ภาพที่ 50	ทำนาคเกี้ยว.....	344
ภาพที่ 51	ทำหงส์สองคอ.....	344
ภาพที่ 52	ทำปลอกข้าง.....	345
ภาพที่ 53	ทำชิงคลอง (1).....	345
ภาพที่ 54	ทำชิงคลอง (2).....	346

ภาพที่ 55	ท่าแกงมือเดียว.....	346
ภาพที่ 56	ท่าดึงแขนแนบลำตัว อาวุธตั้งขึ้นด้านหลัง.....	347
ภาพที่ 57	ท่าหงายท้องแขน อาวุธตั้งขึ้นด้านหน้า.....	347
ภาพที่ 58	ท่าสอดสร้อยมาลา.....	348
ภาพที่ 59	ท่ายื่นพิก (ถือทวน).....	349
ภาพที่ 60	ท่าประด้วยปลายอาวุธ.....	350
ภาพที่ 61	ท่าประด้วยด้ามอาวุธ.....	350
ภาพที่ 62	ท่าแกง-ปิด.....	351
ภาพที่ 63	ท่าฟัน-รับ.....	351
ภาพที่ 64	ท่าวงบน-วงกลาง (หอกชี้ด).....	352
ภาพที่ 65	ท่าชิงคลอง.....	352
ภาพที่ 66	ท่าควงอาวุธหอกชี้ด (มือเดียว).....	353
ภาพที่ 67	ท่าควงอาวุธ (สองมือ).....	354
ภาพที่ 68	ท่าเงื่อหอก.....	355
ภาพที่ 69	ท่าชี้มี้า.....	355
ภาพที่ 70	ท่ายื่นพิก.....	356
ภาพที่ 71	ท่าวงกลาง-วงล่าง.....	357
ภาพที่ 72	ท่าประด้วยปลายอาวุธ.....	358
ภาพที่ 73	ท่าประด้วยด้ามอาวุธ.....	358
ภาพที่ 74	ท่าพุ่งหอก.....	359
ภาพที่ 75	ท่าปิดหอก.....	360
ภาพที่ 76	ท่าคืบหอก.....	361
ภาพที่ 77	ท่าวงบน-วงกลาง.....	361
ภาพที่ 78	ท่าผลาญยักษ์และท่ายื่นพิก.....	363
ภาพที่ 79	ท่าสอดสร้อยมาลา ปลายกระบี่ตั้งขึ้น.....	363
ภาพที่ 80	ท่าสอดสร้อยมาลา ปลายกระบี่ขนานกับพื้น.....	364
ภาพที่ 81	ท่าจับที่อก-ตั้งลำแขน ปลายกระบี่ตกลองด้านหลัง.....	364
ภาพที่ 82	ท่าวงบน-วงล่าง.....	365

ภาพที่ 83	ทำควงกระบี่.....	365
ภาพที่ 84	ทำกรวยกระบี่ (สองมือ).....	365
ภาพที่ 85	ทำกรวยกระบี่ (มือเดียว).....	366
ภาพที่ 86	ทำตั้งวง-จับที่อก.....	366
ภาพที่ 87	ทำเชือกกราย.....	367
ภาพที่ 88	ทำวงบน-พาดกระบี่.....	367
ภาพที่ 89	ทำประ.....	368
ภาพที่ 90	ทำแทง-ปิด.....	368
ภาพที่ 91	ทำตั้งวงบน-ชักกระบี่เข้าหาลำตัว.....	369
ภาพที่ 92	ทำฟันกระบี่ (พลาต).....	369
ภาพที่ 93	ทำฟัน-รับ.....	370
ภาพที่ 94	ทำแทงทะลาง.....	370
ภาพที่ 95	ทำวงบน-วงล่าง.....	371
ภาพที่ 96	ทำเชือกกรีซ.....	371
ภาพที่ 97	ทำผลาญยักษ์ (กรีซ).....	372
ภาพที่ 98	ทำเชือกกราย.....	372
ภาพที่ 99	ทำฉายมือ.....	373
ภาพที่ 100	ทำรองกรีซ.....	374
ภาพที่ 101	ทำวงบน-สาวจับยาว.....	375
ภาพที่ 102	ทำแทง (พลาต).....	376
ภาพที่ 103	ทำเงือกกรีซ.....	376
ภาพที่ 104	ทำแทง-ปิด.....	377
ภาพที่ 105	ทำแทง-(สูง).....	377
ภาพที่ 106	ทำประกรีซ.....	378
ภาพที่ 107	ทำเงือกกรีซ-ตะหลัง (ทำขึ้น).....	378
ภาพที่ 108	ทำแทงอก (1).....	379
ภาพที่ 109	ทำแทงอก (2).....	379
ภาพที่ 110	แสดงการเหน็บกรีซที่เอวด้านหลังและด้านหน้า.....	387

ภาพที่ 111	ภาพแสดงส่วนต่าง ๆ ของตัวกรีช.....	393
ภาพที่ 112	ลักษณะกรีชจริงแบบบุกิส.....	396
ภาพที่ 113	ลักษณะกรีชแบบปิดตานี้.....	397
ภาพที่ 114	กรีชแบบบุกิส.....	398
ภาพที่ 115	กรีชแบบบุกิสขณะที่ถอดออกจากฝัก (กรีชเปล่า).....	399
ภาพที่ 116	กรีชแบบปิดตานี้.....	400
ภาพที่ 117	กรีชที่ทำจากไม้.....	402
ภาพที่ 118	แสดงการเห็นกรีชโดยหันด้ามหงายขึ้น.....	404
ภาพที่ 119	แสดงการเห็นกรีชโดยหันด้ามคว่ำลง.....	405
ภาพที่ 120	แสดงการชักกรีชทั้งฝัก ตามการเห็นวิธีที่ 1.....	407
ภาพที่ 121	แสดงการจับกรีชทั้งฝัก ตามการเห็นวิธีที่ 1.....	408
ภาพที่ 122	แสดงการจับกรีชทั้งฝัก ตามการเห็นวิธีที่ 2.....	409
ภาพที่ 123	แสดงการชักเฉพาะตัวกรีช ตามการเห็นวิธีที่ 1.....	411
ภาพที่ 124	แสดงการจับเฉพาะตัวกรีช ตามการเห็นวิธีที่ 1 และ 2..	412
ภาพที่ 125	แสดงการชักเฉพาะตัวกรีช ตามการเห็นวิธีที่ 2.....	413
ภาพที่ 126	ลักษณะของกระบี่จริง ลักษณะที่ 1.....	419
ภาพที่ 127	ลักษณะของกระบี่จริง ลักษณะที่ 2.....	420
ภาพที่ 128	ลักษณะกระบี่ที่ใช้ร่า ลักษณะที่ 1.....	424
ภาพที่ 129	ลักษณะกระบี่ที่ใช้ร่า ลักษณะที่ 2.....	425
ภาพที่ 130	แสดงการถือกระบี่ ตามวิธีที่ 1 ลักษณะที่ 1.....	427
ภาพที่ 131	แสดงการถือกระบี่ตามวิธีที่ 1 ในท่าขีม้า.....	428
ภาพที่ 132	แสดงการถือกระบี่ ตามวิธีที่ 1 ลักษณะที่ 3.....	429
ภาพที่ 133	แสดงการถือกระบี่ ตามวิธีที่ 2.....	430
ภาพที่ 134	แสดงการถือกระบี่ วิธีที่ 3 ลักษณะที่ 1.....	431
ภาพที่ 135	แสดงการถือกระบี่ วิธีที่ 1 ลักษณะที่ 2 ในท่าคิ๊ดกล้ว.....	432
ภาพที่ 136	แสดงการถือกระบี่ วิธีที่ 1 ลักษณะที่ 2 ในท่าตีบทว่า "รัก"	433
ภาพที่ 137	แสดงการถือกระบี่ ตามวิธีที่ 3 ลักษณะที่ 2 ในท่าตีบทว่า "สิ่งศักดิ์สิทธิ์".....	434

ภาพที่ 138	แสดงการถือกระบี่ ตามวิธีที่ 4.....	435
ภาพที่ 139	แสดงการถือกระบี่ ตามวิธีที่ 5.....	436
ภาพที่ 140	แสดงท่าชี่โดยใช้กระบี่ ในลักษณะแขนตึงไปด้านข้าง.....	438
ภาพที่ 141	แสดงการใช้ด้ามกระบี่.....	439
ภาพที่ 142	แสดงการใช้กระบี่ในท่านับ.....	440
ภาพที่ 143	แสดงการใช้กระบี่ตีม้า.....	441
ภาพที่ 144	แสดงการถือกระบี่โดยใช้ 2 มือ วิธีที่ 1.....	443
ภาพที่ 145	แสดงการถือกระบี่โดยใช้ 2 มือ วิธีที่ 2.....	444
ภาพที่ 146	แสดงอาวุธหอกชนิดจริง.....	449
ภาพที่ 147	แสดงอาวุธหอกชนิดที่ใช้รำในละคร.....	452
ภาพที่ 149	แสดงการถือหอกชนิดข้างละอัน วิธีที่ 1.....	454
ภาพที่ 150	แสดงการถือหอกชนิดข้างละอัน วิธีที่ 2.....	455
ภาพที่ 151	แสดงการถือหอกชนิด 2 อัน ในมือเดียวกัน วิธีที่ 1 ในท่าชี่ม้า	456
ภาพที่ 152	แสดงการถือหอกชนิด 2 อัน ในมือเดียวกัน วิธีที่ 1 ในท่า เจ็ดฉิน.....	457
ภาพที่ 153	แสดงการถือหอกชนิด 2 อัน ในมือเดียวกัน ตามวิธีที่ 2	458
ภาพที่ 154	แสดงการถือหอกชนิดโดยใช้ 2 มือถือทั้ง 2 อัน ตามวิธีที่ 1.	459
ภาพที่ 155	แสดงการถือหอกชนิดโดยใช้ 2 มือถือทั้ง 2 อัน ตามวิธีที่ 2.	460
ภาพที่ 156	แสดงลักษณะของทวนจริง.....	467
ภาพที่ 157	แสดงลักษณะของทวนที่ใช้รำในละคร.....	470
ภาพที่ 158	แสดงการถือทวนมือเดียว ตามวิธีที่ 1.....	472
ภาพที่ 159	แสดงการถือทวนมือเดียว ตามวิธีที่ 2 ในท่าถือทวนตั้งขึ้น ด้านหลัง.....	473
ภาพที่ 160	แสดงการถือทวนมือเดียว ตามวิธีที่ 2 ในท่าหงายลำแขน เฉียงออกด้านหน้า.....	474
ภาพที่ 161	แสดงลักษณะการถือทวนมือเดียว ตามวิธีที่ 3.....	475
ภาพที่ 162	แสดงลักษณะการถือทวน 2 มือ ตามวิธีที่ 1.....	476
ภาพที่ 163	แสดงลักษณะการถือทวน 2 มือ ตามวิธีที่ 2.....	477

ภาพที่ 164	แสดงลักษณะการถือทวน 2 มือ ตามวิธีที่ 2.....	478
------------	---	-----

ภาคผนวก

ภาพที่ 1	แสดงเครื่องแต่งกายของอิเหนา.....	514
ภาพที่ 2	แสดงเครื่องแต่งกายของท้าวกระหมังกุหนิง.....	515
ภาพที่ 3	แสดงเครื่องแต่งกายของอิเหนา แบบนาฏศิลป์ชวา.....	516
ภาพที่ 4	แสดงเหตุการณ์อิเหนาตัดดอกไม้.....	517
ภาพที่ 5	ตัวละครประสันตา.....	518
ภาพที่ 6	ทำสอดสร้อยมาลา ในสุหรานากงร่ากรีช.....	519
ภาพที่ 7	แสดงท้าวร่ากรีช "ท่า ชุกกรีช-จีบส่งหลัง".....	520
ภาพที่ 8	ตัวละครวิหยาสะก่า.....	521
ภาพที่ 9	แสดงท้าวร่ากรีช "ท่าแทง".....	522
ภาพที่ 10	แสดงเหตุการณ์รบในศึกกระหมังกุหนิง.....	523
ภาพที่ 11	ทำเงื่อหอกขัด.....	524
ภาพที่ 12	ทำพุงหอกขัด.....	525
ภาพที่ 13	จากรบเหตุการณ์ศึกกระหมังกุหนิง.....	526

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย